

Region Hovedstadens Psykiatri

Pårørende- politik

Forord

Som pårørende kan man have en oplevelse af at stå alene med sine bekymringer og spørgsmål – og netop derfor har vi udarbejdet denne pårørendepolitik. Den fortæller overordnet, hvordan vi involverer og samarbejder med pårørende til børn, unge eller voksne.

Inddragelse af pårørende er vigtig, og samarbejdet med pårørende sker dagligt med udgangspunkt i patientens ønsker og behov. Et godt samarbejde mellem pårørende og medarbejdere har stor betydning for den enkelte patient. Det er nemlig med til at styrke patientens muligheder for at tackle og mestre de udfordringer, der kan opstå i et behandlingsforløb eller i forlængelse heraf.

Region Hovedstadens Psykiatri ønsker at skabe klarere rammer for et godt samarbejde gennem gensidig anerkendelse, tillid og åbenhed. Som pårørende skal man ikke stå alene med sine bekymringer og spørgsmål. Pårørende har et andet blik for

patienten og lægger vægt på andre ting end de sundhedsfaglige medarbejdere.

Derfor kan pårørendes særlige viden om patienten være med til at forbedre patientens behandling, og det gode samarbejde kan være med til at præge udviklingen af behandling i Region Hovedstadens Psykiatri.

MÅLGRUPPER

Pårørendepolitikken skal fungere som en fælles ramme og sætte retning for samarbejdet med pårørende.

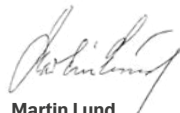
Politikken henvender sig derfor til alle parter i dette samarbejde; dvs. patienter, pårørende og medarbejdere i Region Hovedstadens Psykiatri.

Lars Gaardhøj
Regionsrådsformand
Region Hovedstaden

Peter Westermann
Formand, Social- og psykiatriudvalget
Region Hovedstaden

Martin Lund
Direktør
Region Hovedstadens Psykiatri

Hvorfor er en politik for pårørende vigtig?

Pårørende er tit en del af patientens hverdag. Pårørende har typisk kendt patienten, før vedkommende blev syg, og ofte har de patientens fortrolighed og kan – før andre – se, hvornår patientens sygdom ændrer sig.

Derfor er pårørendes viden og erfaringer et vigtigt bidrag – både når det gælder hensynet til patienten, men også i forhold til de pårørendes egne behov og medarbejdernes mulighed for at få et bedre kendskab til patienten.

Region Hovedstadens Psykiatri har formuleret dette løfte til patienten. Løftet danner dermed også grundlag for inddragelse af pårørende.

Et godt samarbejde

I psykiatrien ønsker vi at hjælpe og opmuntre patienten til at bevare håbet, selvværdet og handlekraften – og så vidt muligt at opretholde et hverdagsliv før, under og efter behandlingen. Når patienten ønsker, at pårørende bliver inddraget som ressourcepersoner, bidrager de pårørende med værdifulde informationer, om patientens sygdomsforløb, præferencer, livssituation og interesser.

Pårørende har ofte mange spørgsmål og bekymringer, men ofte også et behov for at kunne hjælpe og bidrage.

Derfor er det vigtigt, at medarbejdere og pårørende taler sammen, om hvordan man som pårørende bedst muligt kan bidrage, allerede når et behandlingsforløb begynder. Dialogen med pårørende skal være en fast og tilbagevendende del

af behandlingsforløbet, så gensidige forventninger løbende kan blive afstemt eller justeret.

For at understøtte medarbejderne i at få skabt et godt samarbejde med patienter og pårørende har vi i psykiatrien indarbejdet en struktur med faste procedurer for, hvornår i et behandlingsforløb medarbejderne skal involvere pårørende gennem gensidig dialog, information og videndeling.

Medarbejderne kan være med til at formidle, hvordan man som pårørende kan støttes bedst muligt i rollen, fx ved at uddele pårørendeguiden eller henvise til psykiatri-regionh.dk/paarørende, hvor man kan læse mere om det at være pårørende til en patient i Region Hovedstadens Psykiatri.

Du kan læse mere på
www.psykiatri-regionh.dk/paarørende

Hvem er pårørende?

Ofte betragter man en pårørende som et familiemedlem, men det kan også være en ven eller en person, der på anden måde er nært knyttet til patienten. Man kan sige, at man er pårørende, når man oplever sig selv som pårørende til et menneske med psykisk sygdom, men i nogle tilfælde er det ikke helt så enkelt. Patienten kan fx være i tvivl om, hvem der er pårørende, hvem der vil eller kan være pårørende, eller hvilken rolle den pårørende skal have.

Nogle patienter vil helst klare sig uden involvering fra pårørende. Det kan der være mange årsager til – måske vil patienten gerne beskytte sine pårørende og undgå at bekymre dem, eller måske vil patienten undgå at føle sig som en belastning.

Det kan også være, at patienten er uenig med sine pårørende om, hvordan patienten kan få det bedre. I disse situationer skal medarbejderne altid respektere patientens ønske om, hvem der er pårørende og kan involveres i behandlingsforløbet.

Pårørende spiller en vigtig rolle gennem hele livet, men særligt når man er syg, kan man have brug for dem. De fleste pårørende vil gerne bidrage og involveres på en eller anden måde.

Mange pårørende oplever uvished og har behov for at blive inddraget og informeret om, hvad der skal ske fx under en indlæggelse.

SÆRLIGT OM PÅRØRENDE TIL BØRN OG UNGE UNDER 18 ÅR

Når patienten er et barn eller en ung, der endnu ikke er fyldt 18 år, gælder særlige regler for forældrene. I reglerne skelnes der mellem om barnet er fyldt 15 år, fordi samtykkekompetencen flyttes fra forældre til barn.

Du kan læse mere om de særlige regler og vilkår for pårørende til børn og unge på psykiatri-regionh.dk/paarørende

Hvad kan pårørende forvente?

Patienten skal give samtykke til at dele oplysninger af personlig karakter med pårørende. Når patienten giver samtykke, kan man som pårørende forvente følgende:

- tilbud om en pårørendesamtale
- information om hvem der er patientens kontaktperson og behandlingsansvarlige læge
- information om behandlingen og forløbet
- orientering om tilbud for pårørende fx rådgivning, undervisning og pårørendegrupper
- tilbud om en familiesamtale, hvis der er børn, som pårørende
- information om kurser målrettet børn og unge som er pårørende
- at man inddrages i forhold til udskrivning efter indlæggelse.

Ambitionen om at inddrage pårørende skal være mærkbar

Samarbejdet med pårørende er en del af psykiatriens kerneopgave og en integreret del af behandlingsforløbet. Derfor har vi fokus på at synliggøre, hvor og hvordan pårørende inddrages, og det skal fremgå af relevante dokumenter. Det gælder bl.a.:

- patientforløbsbeskrivelser, hvor dialogen og samarbejdet med pårørende er et gennemgående fokuspunkt
- indkaldelsesbreve, hvor patienten opfordres til at invitere pårørende med til 1. samtale
- skabelonen til tværsektorielle netværksmøder, hvor det anbefales, at pårørende inviteres til at deltage i mødet.

Ved patientens 1. samtale taler vi om, hvordan pårørende kan inddrages, og her opfordrer medarbejderne patienten til at give samtykke til at dele oplysninger af personlig karakter med pårørende.

SÆRLIGT OM PÅRØRENDE TIL BØRN OG UNGE UNDER 18 ÅR

Pårørende, der er forældre til et barn eller en ung, har et særligt og gensidigt behov for tæt samarbejde. Et barn eller en ung, som udredes og behandles, skal lære at håndtere og mestre de udfordringer, den psykiske sygdom eller udviklingsforstyrrelse bærer med sig.

Som forældre (myndighedsindehaver) til et barn eller en ung, der er tilknyttet børne- og ungdomspsykiatrien, kan man forvente, at:

- man inddrages aktivt og som en naturlig del af forløbet både i forhold til udredning, behandling og rehabilitering.
- man bliver mødt som en ressource, der kan hjælpe med at understøtte barnet/den unge i at komme sig, så barnet/den unge kan vende tilbage til et hverdagsliv i trivsel og udvikling samt med strategier for at forebygge tilbagefald.
- tilbud om at en af forældrene bliver medindlagt, hvis:
 - barnet er under 14 år og døgnindlagt
 - barnet er indlagt med en spiseforstyrrelse På de øvrige døgnafsnit kan medindlæggelse også være en mulighed.

Man er også med til at afklare, hvordan der bedst sikres sammenhængende forløb fra region til kommune, og at der så tidligt som muligt etableres samarbejde med relevante kommunale og/eller andre professionelle samarbejdspartnere.

Pårørendes adgang til viden og støtte øges

Patient- og pårørendeorganisationer gør et stort og vigtigt arbejde for at støtte pårørende, blandt andet gennem undervisning, pårørendegrupper og informationsmaterialer. Det er vigtigt, at medarbejderne er opmærksomme på at orientere pårørende om sådanne aktuelle og relevante tilbud.

I PsykInfo og på flere psykiatriske centre er der forskellige arrangementer, og Skolen for Recovery udbyder kurser. Det er også muligt at få anonym rådgivning eller at kontakte en pårørendementor.

Du kan få et samlet overblik på www.psykiatri-regionh.dk/pårørende eller besøge PsykInfo's facebookside.

TAVSHEDSPLIGT

Samarbejdet mellem pårørende og medarbejdere følger reglerne om tavshedspligt.

Patienten bestemmer, om pårørende skal informeres og inddrages i behandlingsforløbet ved at give samtykke til at videregive personlige oplysninger.

De pårørende, der henvender sig, men som patienten ikke ønsker inddraget, har mulighed for at få generel orientering om sygdom, behandlingsmuligheder og prognose.

Du kan læse mere på psykiatri-regionh.dk/pårørende

Børn og unge som er pårørende

Børn og unge, som er pårørende til forældre eller søskende med psykisk sygdom, har tidligere været en overset gruppe.

Men vi ved, at børn og unge mærker, hvordan deres forældre og søskende har det, og de bliver påvirket, hvis nogen i familien har det svært. Det kan være vanskeligt for et barn eller en ung at forstå, hvad der sker, og hvorfor den syge reagerer, som vedkommende gør. Det kan også være svært for en syg forælder at sætte ord på, hvordan vedkommende har det. Erfaringer viser desværre, at mange børn og unge går alene med deres tanker og bekymringer for deres forældre eller søskende, som er ramt af psykisk sygdom. Herunder kan du se, hvordan psykiatrien understøtter børn og unge som pårørende på forskellig vis.

Familiesamtale

Hvis familien taler med hinanden om sygdommen, og hvad det er, der sker, kan det være med til at gøre det lettere – både for barnet/den unge og forældrene. Derfor

tilbydes alle patienter i voksenpsykiatrien, som har pårørende børn, en familiesamtale.

Familiesamtalen er en samtale mellem den voksne patient, barnet/den unge og særligt uddannede medarbejdere med fokus på barnet/den unges behov. Samtalen holdes oftest på behandlingsstedet og er ikke en behandlingssamtale.

Børnekurser

Mange børn og unge, som er pårørende, har den opfattelse, at de er de eneste i verden, som har et familiemedlem, der er ramt af psykisk sygdom. Derfor har det værdi at møde andre børn i samme situation og med samme erfaringer, tanker og bekymringer.

Region Hovedstadens Psykiatri tilbyder børnekurser til børn og unge i alderen 9-16 år, som er pårørende til enten forældre eller søskende, der er eller har været i behandling i psykiatrien.

Pårørende som samarbejdspartnere

Pårørende har legitime forventninger om at modtage tilbud fra Region Hovedstadens Psykiatri og få mulighed for at komme til orde og få indflydelse. Ofte har pårørende også selv erfaring, hvordan psykiatrien fungerer, og hvad der burde gøres på en anden måde. Det gælder ikke blot i forhold til den daglige inddragelse af pårørende, men også i forhold til behandling, organisering, opfølgning samt det tværgående samarbejde.

Samarbejde er et fælles ansvar

Som organisation er det Region Hovedstadens Psykiatri ansvar at sikre, at rammerne, invitationen til samarbejde og dialog er til stede. Derfor er der flere fora, som sikrer gode rammer om dialog og et godt samarbejde med pårørende.

Dialogfora

Dialogfora anvendes på hvert center, overordnet i Region Hovedstadens Psykiatri og på politisk niveau i Region Hovedstaden. Her er patient- og pårørenderepræsen-

tanter medlemmer, udpeget af Psykiatridforeningernes Fællesråd.

Samordningsudvalg

I samarbejdsstrukturen mellem Region Hovedstadens Psykiatri og regionens 29 kommuner er nedsat en række samordningsudvalg. Disse udvalg har fokus på at styrke det tværsektorielle samarbejde – altså samarbejdet mellem region og kommuner. Der er patient- og pårørenderepræsentanter i alle samordningsudvalgene.

Inddragelse i udviklingsprojekter

Patienter og pårørende har vigtig og relevant viden og erfaring. Derfor inviterer Region Hovedstadens Psykiatri løbende repræsentanter for patienter og pårørende til at deltage i udviklingsprojekter.

Patienter og pårørende bliver også inddraget i udviklingen af vores kursus- og uddannelsesaktiviteter, ligesom flere patienter og pårørende underviser på kurser og uddannelser.

Patienter og pårørende bidrager således til at udvikle psykiatrien med deres særlige viden. Dialog mellem patienter, pårørende og medarbejdere kan forhåbentlig bane vejen for nye forståelser og føre til endnu bedre relationer mellem patienter, pårørende og medarbejdere, kulturændringer og bedre behandlingsforløb.

Politikken er udarbejdet af Region Hovedstadens Psykiatri i regi af Forum for recovery, patientsikkerhed og tvang samt Kompetencecenter for Rehabilitering og Recovery. Politikken har i skriveprocessen været i høring hos flere patient- og pårørenderepræsentanter, herunder patient- og pårørendeorganisationer. Har du spørgsmål, der relaterer sig til Pårørendepolitik for Region Hovedstadens Psykiatri, eller har du feedback til politikken, er du velkommen til at sende en mail til Region Hovedstadens Psykiatri via psykiatri@regionh.dk.

Psykiatri